

Warszawa, dnia 22-01-2021 r.

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OPZ.050.1.2021.JK
1440668.4662277.3693069

**Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP**

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z interpelacją pani Poseł Gabrieli Lenartowicz (nr K9INT16973) w sprawie wyrażenia stanowiska w sprawach związanych z remediacją zanieczyszczonej gleby i ziemi oraz gospodarką odpadami, przedstawiam następujące informacje.

Odpowiadając na pytanie nr 1 należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹, określone rodzaje odpadów przestają być odpadami, jeżeli na skutek poddania ich odzyskowi, w tym recyklingowi, spełniają:

- 1) łącznie następujące warunki:
 - a) przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów,
 - b) istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji lub popyt na nie,
 - c) dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu,
 - d) zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska,
- 2) wymagania określone przez przepisy Unii Europejskiej.

Warunki i wymagania (o ile zostały określone) muszą być spełnione łącznie, aby dany rodzaj odpadu, wskutek poddania go procesom odzysku, w tym recyklingu, przestał być odpadem. W zakresie wymagań określanych przez przepisy Unii Europejskiej do chwili obecnej zostały one wydane w odniesieniu do:

¹ (Dz. U. z 2020 r. poz., 797 z późn. zm.)

- 1) pewnych rodzajów złomu²,
- 2) stłuczki szklanej³,
- 3) złomu miedzi⁴.

Obecnie w resorcie klimatu i środowiska prowadzone są prace legislacyjne dotyczące wydania rozporządzenia w sprawie określenia szczegółowych kryteriów utraty statusu odpadów dla odpadów destruktu asfaltowego.

Jednocześnie, zgodnie z dyrektywą o odpadach⁵, jeżeli kryteriów nie ustanowiono ani na poziomie unijnym ani krajowym państwa członkowskie mogą indywidualnie rozpatrywać poszczególne przypadki czy pewne odpady przestały być odpadami w oparciu o określone kryteria i wymogi, biorąc pod uwagę dopuszczalne wartości zanieczyszczeń oraz wszelki możliwy negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi. Decyzje podejmowane w indywidualnie rozpatrywanych przypadkach nie muszą być zgłaszane Komisji Europejskiej zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/1535.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że utrata statusu odpadów może nastąpić w drodze zezwolenia na przetwarzanie odpadów, pod warunkiem spełnienia wymagań, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach.

Odnosząc się do pytania nr 2 informuję, że ten fragment uzasadnienia dotyczy sytuacji, w której asfalt z frezowania jest wykorzystywany bezpośrednio na tej samej drodze (np. usuwanie kolein) i bezpośrednio po procesie frezowania, np. w przypadku urządzenia, które jednocześnie frezuje i kładzie nową nawierzchnię. Wówczas destruktu nie opuszcza pasa drogowego i nie zachodzi pozbycie się go z miejsca prac drogowych, w tym jego zastosowanie nie jest uzależnione od uprzedniego poddania go procesom odzysku.

Mając na uwadze pytanie nr 3 informuję, że zgodnie z przepisami art. 101h ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*⁶, zwanej dalej „ustawą *Poś*” oraz przepisami art. 9 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o *zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie*⁷, tzw. ustawy *szkodowej*, w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi należy przeprowadzić jej remediację.

² Rozporządzenie Rady (UE) nr 333/2011 z dnia 31 marca 2011 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy pewne rodzaje złomu przestają być odpadami na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE.

³ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1179/2012 z dnia 10 grudnia 2012 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy stłuczka szklana przestaje być odpadem na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE.

⁴ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 715/2013 z dnia 25 lipca 2013 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy złom miedzi przestaje być odpadem na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE.

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2187.

Zgodnie z art. 3 pkt 31b ustawy Poś przez *remediację* rozumie się *poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu: usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.*

Z kolei w myśl art. 101l ust. 1 ustawy Poś remediację historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi przeprowadza się zgodnie z ustalonym planem remediacji. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy szkodowej podmiot korzystający ze środowiska uzgadnia warunki przeprowadzenia działań naprawczych dla szkody w środowisku w powierzchni ziemi z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Art. 13 ust. 2a ustawy szkodowej wskazuje, że w odniesieniu do szkody w środowisku w powierzchni ziemi wniosek o uzgodnienie powinien zawierać projekt planu remediacji.

Remediacja może być przeprowadzana metodą:

- *in situ* gdy gleba i ziemia są poddawane remediacji w pierwotnym położeniu (w miejscu), bez wydobywania mas glebowo-ziemnych,
- *on site* gdy następuje wydobywanie zanieczyszczonych mas glebowo-ziemnych, a następnie ich oczyszczanie na terenie prowadzenia remediacji (np. na przyzmie).
- *ex situ* gdy następuje wydobywanie i wywiezienie zanieczyszczonych mas glebowo-ziemnych, a następnie ich oczyszczanie poza terenem prowadzenia remediacji w przystosowanej do tego celu instalacji.

Z merytorycznego punktu widzenia, należy podkreślić, że wydobywanie zanieczyszczonej gleby lub ziemi jest uzasadnione jedynie w przypadku, gdy nie ma sposobu usunięcia zanieczyszczenia *in situ*, tj. gdy substancja zanieczyszczająca posiada takie właściwości oraz występuje w takiej ilości, że jej usunięcie z gleby jest niemożliwe przy obecnie stosowanych technologiach remediacji na miejscu. W tym przypadku niezbędne jest przeprowadzenie remediacji poza miejscem naturalnego położenia *on site* lub *ex situ*. W miarę możliwości oczyszczona gleba powinna powrócić na miejsce, z którego została wydobyta. Wybrany sposób przeprowadzenia remediacji powinien być dopuszczony stosowną decyzją ustalającą plan remediacji.

Ustawa *o odpadach*⁸ wskazuje, że przepisów ustawy nie stosuje się m.in. do gruntu w pierwotnym położeniu (w miejscu), w tym niewydobytej zanieczyszczonej gleby. Zatem, w przypadku remediacji *in situ* nie powstają odpady gleby i ziemi. Natomiast w przypadku prowadzenia remediacji *on site* lub *ex situ* zanieczyszczona gleba i ziemia z chwilą jej wydobywania i jednoczesnego spełnienia definicji odpadów zostaje objęta przepisami ustawy *o odpadach*. Należy przy tym zwrócić uwagę, że nie zachodzi tu analogia z przypadkiem destruktu asfaltowanego, wykorzystywanego na tej samej drodze bezpośrednio po procesie frezowania, o którym mowa w pytaniu 2, ponieważ zanieczyszczona gleba i ziemia, przed jej ponownym wykorzystaniem wymaga poddania procesowi przetwarzania, tj. w tym przypadku oczyszczania z substancji powodujących ryzyko.

Postępowanie z wydobytą zanieczyszczoną glebą stanowiącą odpady, powinno się zatem odbywać ściśle według zasad wynikających z ustawy *o odpadach*, tj. na podstawie stosownych zezwoleń, w tym na przetwarzanie w procesie odzysku.

W przypadku remediacji *on site* odzysk odpadów wydobytej zanieczyszczonej gleby i ziemi może odbywać się poza instalacją. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy *o odpadach* odzysk poza instalacjami lub urządzeniami dopuszcza się jedynie w określonych przypadkach. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w *sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami*⁹ dopuszcza m.in. odzysk poza instalacjami i urządzeniami odpadów o kodzie *ex 17 05 03** *Gleba i ziemia zawierająca substancje ropopochodne*. Możliwość ta nie odnosi się do gleby i ziemi zanieczyszczonej innymi substancjami powodującymi ryzyko, nawet jeżeli to zanieczyszczenie współwystępuje z substancjami ropopochodnymi. W przypadku zanieczyszczenia gleby i ziemi innymi substancjami powodującymi ryzyko odzysk należy przeprowadzać w instalacjach lub urządzeniach.

Odzysk odpadów gleby i ziemi zawierających inne niż substancje ropopochodne rodzaje substancji powodujących ryzyko, powinien być prowadzony w instalacji, gdyż odpady takie nie zostały wymienione w rozporządzeniu w *sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami*. Będziemy mieć w tym przypadku do czynienia z remediacją *ex situ*.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy *o odpadach*, prowadzenie przetwarzania odpadów wymaga uzyskania zezwolenia. Warunek ten dotyczy m.in. działalności polegającej na odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.

W wyniku przetwarzania odpadów wydobytej zanieczyszczonej gleby i ziemi w procesie R5 (*Recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych*, który zgodnie

⁸ art. 2 pkt 2 ustawy *o odpadach*

⁹ (Dz. U. z 2015 r. poz. 796)

z przepisem zawartym w załączniku nr 1 do ustawy *o odpadach* obejmuje m.in. „oczyszczanie gruntu prowadzące do odzysku gruntu”) mogą powstać:

- produkt możliwy do zagospodarowania w miejscu wydobycia, produkt taki powstanie, jeżeli docelowym miejscem zagospodarowania gleby i ziemi po jej oczyszczeniu jest miejsce wydobycia i zostało sprawdzone dotrzymanie warunku, o którym mowa w art. 101r ustawy *Poś*;
- odpady o kodzie 17 05 04 *Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03* zagospodarowywane w miejscu innym niż miejsce wydobycia, gdyż w takim przypadku nie jest pewne docelowe miejsce zagospodarowania gleby i ziemi po jej oczyszczeniu, a zagospodarowanie odpadów (np. wypełnianie wyrobiska) odbywać się powinno zgodnie z przepisami dot. odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami na podstawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

Należy zwrócić uwagę, że jeżeli oczyszczona gleba i ziemia ma zostać zagospodarowana, zastosowanie znajdzie art. 101r ustawy *Poś*, tj. zakaz używania do prac ziemnych gleby i ziemi, jeżeli jest przekroczona w nich dopuszczalna zawartość substancji powodującej ryzyko dla gruntów występujących w miejscu użycia tej gleby lub ziemi.

Z poważaniem

Z up. Ministra

Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM.